

การมีส่วนร่วมในการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนของพระสงฆ์อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์

The Participation in Strengthening the Sangha Community at Krok Phra District, Nakhon Sawan Province

พระครูนิรมลธรรมสถิต (วีระนนท์ ธีรธมฺโม)*

Phrakhruniramonthammasathit (Weeranon Thiradhammo)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ๑) ศึกษาการมีส่วนร่วมในการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนของพระสงฆ์อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ตามความคิดเห็นของประชาชน ๒) เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมในการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนของพระสงฆ์อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ๓) ศึกษาปัญหา อุปสรรคและแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนของพระสงฆ์อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์

ผลการวิจัยพบว่า

- ๑) ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนของพระสงฆ์อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเพราะ ($\bar{X}=3.67$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยตามลำดับ คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาของแต่ละท้องถิ่น ($\bar{X}=3.72$) ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม ($\bar{X}=3.69$) ด้านการมีส่วนร่วมในการลงทุนและการปฏิบัติงาน ($\bar{X}=3.68$) ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลงาน ($\bar{X}=3.59$)
- ๒) ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนของพระสงฆ์อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล โดยภาพรวมพบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้ต่างกัน การมีส่วนร่วมในการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนของพระสงฆ์อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ ไม่แตกต่างกันจึงปฏิเสธสมมติฐาน
- ๓) ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนของพระสงฆ์อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า ปัญหาและอุปสรรค คือ พระสงฆ์มีส่วน

* นิสิตปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐประศาสนศาสตร์) บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์

ร่วมในการลงทุนเช่น วัสดุ อุปกรณ์ เงินทุน เพื่อสนับสนุนในการทำสินค้าที่มีอยู่ภายในชุมชน หรือมีความรู้ในการผลิตสินค้า หรือพัฒนาสินค้าให้ดีขึ้น แต่ก็ไม่ค่อยที่จะให้ความร่วมมือมากเท่าที่ควร และไม่ค่อยเสียสละในการติดตามและประเมินผลในเรื่องของการ ร่วมกันระหว่างแผนงานของ พระสงฆ์ กับ ประชาชนเพื่อแก้ไขปัญหา ประชาชนขาดโอกาสการคิดริเริ่มและมีพลังในการทำงาน ร่วมกันกับพระสงฆ์ ข้อเสนอแนะ มีการปรึกษาหารือกันในเรื่องการลงทุนและเป็นผู้สนับสนุนในการหาตลาดในการขายสินค้า หรือกระจายสินค้า ควรมีความร่วมมือทั้งภาครัฐและเอกชนและคณะสงฆ์ด้วยเพื่อมีประสิทธิภาพประชาชนควรได้รับโอกาสเข้าร่วมในการรับรู้การวางแผนและการ ประเมินผลของแผนงานหรือโครงการต่างๆ ร่วมกับ ควรสรรหา หรือจัดหาเจ้าหน้าที่ผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และมีความสามารถในเรื่องนี้ให้เป็นผู้ชี้แจงความสำคัญร่วมกับภาครัฐ เอกชน และคณะสงฆ์ จัดโครงการอบรม สัมมนาเกี่ยวกับเรื่องนี้ให้ประชาชนได้รับรู้ข้อมูลที่สำคัญต่างๆ แล้วนำไปประยุกต์ใช้ให้เข้ากับพื้นที่ของตนได้อย่างเป็นที่น่าสนใจ

คำสำคัญ การมีส่วนร่วม การสร้างความเข้มแข็ง พระสงฆ์

Abstract

The objectives of this research were: 1) to study the participation in reinforcing the strong community of the monks at KrokPhra District, NakhonSawan Province, 2) to compare the opinion of the people towards the participation in reinforcing the strong community of the monks at KrokPhra District, NakhonSawan Province by classifying on the personal factors, and 3) to study the problems, obstacles and ways for the development of the participation in reinforcing the strong community of the monks at KrokPhra District, NakhonSawan Province.

Results of the Research

1. Overall, the people had the opinion towards the participation in reinforcing the strong community of the monks at KrokPhra District, NakhonSawan Province at the high level ($\bar{X}$ = 3.67). When considering each aspect, it arranged from the high to low level: the participation in finding the problems and the origin of the problems ($\bar{X}$ = 3.72), the participation in planning the activities ($\bar{X}$ = 3.69), the participation in the investment and working ($\bar{X}$ = 3.68), and the participation in monitoring and evaluation ($\bar{X}$ = 3.59).

2.The result of the comparison of the people's opinion towards the participation in reinforcing the strong community of the monks at KrokPhra District, NakhonSawan Province by classifying on the personal factors found that the people having the different sex, degree of education, occupation, and income had no the different opinion towards the participation in reinforcing the strong community of the monks at KrokPhra District, NakhonSawan Province. Therefore, the hypothesis was denied.

3. The problems, obstacles, and suggestions for the participation in reinforcing the strong community of the monks at KrokPhra District, NakhonSawan Province were that the monks hardly participated in the investment as expected and sacrificed in the monitoring and evaluation of the cooperation between the monks and the people to solve the problems. The people had the insufficient opportunity in the intuitiveness and the power in the cooperation between the monks and the people.

The suggestions were that the monks should consult in the investment and support for finding the market to distribute the goods. The public sector, private sector and the monks should cooperate together for the community. The people should get the opportunity for the participation in planning and evaluation of the projects. The community leaders should provide the expert for giving the knowledge and understanding to the people and apply the knowledge for the community.

Key word Participation Reinforcing Monks

๑ บทนำ

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน ด้วยการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นถือเป็นหลักคิดสำคัญในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น และพัฒนาสังคมในทุกระดับ เพื่อให้ประชาชนได้เป็นผู้กำหนดทิศทางการพัฒนาและอนาคตของชุมชนท้องถิ่นเพื่อให้สามารถตอบสนองต่อวิถีชีวิต ความต้องการที่แท้จริงของสมาชิกในชุมชนท้องถิ่นนั้นๆ การมีส่วนร่วมของประชาชน ยังมีความแตกต่างกันอยู่มาก เช่นมีประชาชนจำนวนไม่น้อย รวมทั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐบางคนยังเข้าใจว่าการทำประชาพิจารณ์เป็นวิธีเดียวของการมีส่วนร่วมของประชาชน หรือเข้าใจว่าการทำประชาพิจารณ์ คือ การทำประชาคมดี รวมทั้งยังเข้าใจไปว่ากระบวนการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน คือกระบวนการจัดการหรือแก้ไขข้อขัดแย้งที่เกิดขึ้นแล้ว ในขณะที่เป้าหมายสำคัญของการสร้างการมีส่วนร่วมของ

ประชาชน คือการช่วยป้องกันหรือหลีกเลี่ยงข้อขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นได้หากขาดการมีส่วนร่วมปัญหาสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชนในปัจจุบัน มีได้อยู่ที่การยอมรับหรือไม่ยอมรับหลักการมีส่วนร่วม หากแต่สังคมไทยยังมิได้มีการสร้างความเข้าใจและมีข้อตกลงร่วมกันระหว่างภาคส่วนต่างๆในเรื่องแนวคิด เป้าหมาย และวิธีการดำเนินการ ที่จะก่อให้เกิดกระบวนการการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง ดังนั้น ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช ๒๕๕๐ ตามมาตรา ๘๗ จึงได้ให้ความสำคัญกับแนวนโยบายด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนคือ รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนดังต่อไปนี้

๑. ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น

๒. ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจทางการเมือง การวางแผนพัฒนาทางเศรษฐกิจ และสังคม รวมทั้งการจัดทำบริการสาธารณะ

๓. ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ ทุกระดับในรูปแบบองค์กรทางวิชาชีพหรือตามสาขาอาชีพที่หลากหลาย หรือรูปแบบอื่น

๔. ส่งเสริมให้ประชาชนมีความเข้มแข็งในทางการเมือง และจัดให้มีกฎหมายจัดตั้ง กองทุนพัฒนาการเมืองภาคพลเมืองเพื่อช่วยเหลือการดำเนินกิจกรรมสาธารณะของชุมชน รวมทั้ง สนับสนุนการดำเนินการของกลุ่มประชาชนที่รวมตัวกันในลักษณะเครือข่ายทุกรูปแบบให้สามารถแสดง ความคิดเห็นและเสนอความต้องการของชุมชนในพื้นที่

๕. ส่งเสริมและให้การศึกษาแก่ประชาชนเกี่ยวกับการพัฒนาการเมืองและการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รวมทั้งส่งเสริมให้ประชาชนได้ใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยสุจริตและเที่ยงธรรม

การมีส่วนร่วมของประชาชนตามมาตรานี้ต้องคำนึงถึงสัดส่วนของหญิงและชาย ที่ใกล้เคียงกัน

การปกครองท้องถิ่นเป็นการจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดินตามหลักการกระจายอำนาจปกครอง ซึ่งมีลักษณะที่สำคัญคือ มีการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นนิติบุคคลแยกอิสระออกจากการบริหารราชการส่วนกลางทำให้มีสิทธิและอำนาจในการทำนิติกรรมและสัญญาต่างๆตลอดจนเป็นเจ้าของหรือถือครองกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินต่างๆ เพื่อประโยชน์ต่อการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและประชาชนในท้องถิ่น โดยมีเจ้าหน้าที่ ทรัพย์สินงบประมาณและรายได้เป็นของท้องถิ่นเอง มีการเลือกตั้งสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นทั้งหมดหรือบางส่วน เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น การปกครองท้องถิ่นจึงเป็นแนวทางที่ทำให้ประชาชนในท้องถิ่นได้

คิด ริเริ่มและหาวิธีการในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาท้องถิ่นโดยประชาชนที่ดำเนินชีวิตอยู่ในท้องถิ่น
เอง

ส่วนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนหรือ การมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ใน การ
ส่งเสริมสนับสนุนการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายทางการเมือง การวางแผน พัฒนาเศรษฐกิจ
สังคม และการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การมีส่วนร่วมในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของ
ประชาชน การมีส่วนร่วมของคณะสงฆ์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การมีส่วนร่วมในการ
ออกข้อบัญญัติองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การมีส่วนร่วมในการดูแลทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อม การมีส่วนร่วมในสิทธิชุมชนเรื่องการอนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น
 เป็นต้น

ในชนบทสังคมไทยได้มีประเพณีที่สื่อให้เห็นถึงคุณค่าของการรวมตัวเพื่อช่วยเหลือกันและ
ปฏิบัติสืบทอดมาหลายชั่วอายุคน

ดังนั้นการพัฒนาความสามารถของบุคคลจำเป็นต้องอาศัยวิธีการรวมกลุ่มให้เป็นพลังที่
เข้มแข็งเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงทางด้านเศรษฐกิจสังคมการเมืองของคนในชุมชนความสำเร็จนั้นจะ
ขึ้นอยู่กับกิจกรรมกลุ่มและการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มว่าสามารถพัฒนาตนเองได้

อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ เป็นองค์การเป็นอำเภอซึ่งมีพื้นที่ในความรับผิดชอบ
จำนวน๙ตำบลมีภาระหน้าที่รับผิดชอบประชาชนในพื้นที่จึงทำให้มีแผนและโครงการในการ
ดำเนินงานต่างๆอยู่มากในการดำเนินการบริหารงานที่ผ่านมาได้พบปัญหาต่างๆเช่น

๑. สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม บางส่วนเป็นที่ราบสูง เกิดปัญหาน้ำท่วมภัยแล้งทุกปี
๒. แหล่งน้ำธรรมชาติตื้นเขิน ไม่มีระบบชลประทานอย่างทั่วถึง
๓. ปัญหาจากความยากจน หนี้สินนอกระบบ ที่ดินทำกิน และการว่างงาน
๔. เกษตรกรยังพึ่งสารเคมี ทำให้ต้นทุนการผลิตสูง
๕. เส้นทางคมนาคมระหว่างหมู่บ้าน ตำบล ไม่สะดวก
๖. ประชาชนใช้ชีวิตตามวัตถุนิยม ยังไม่ดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

เมื่อกลไกที่สำคัญในการพัฒนาชนบทที่สำคัญคือองค์การบริหารส่วนตำบลในการมีส่วนร่วม
ของประชาชนและคณะสงฆ์ในการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาสังคมเพื่อการ
กระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นอย่างแท้จริงการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลก็จะสามารถแก้ไข
ปัญหา และตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในระดับตำบลได้เป็นอย่างดีจะส่งผลให้
ประชาชนในตำบลมีความรู้สึกเชื่อมั่นและศรัทธาในองค์การบริหารส่วนตำบล

ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง ศึกษาในอำเภอโกรกพระจังหวัดนครสวรรค์โดยมีเป้าหมายในการพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้าการดูแลบำบัดทุกข์บำรุงสุขแก่พี่น้องประชาชนในท้องถิ่นสร้างชุมชนให้เข้มแข็งมุ่งการกระจายอำนาจปราศจากการทุจริตคอร์รัปชันเพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นมีคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีอันจะเป็นแนวทางแก้ไขปัญหามาปรับใช้เพื่อนำมาสู่การปฏิบัติราชการยุคใหม่จากเหตุผลดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งของอำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ว่าการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์อำเภอโกรกพระ มีมากน้อยเพียงใดมีปัญหาอุปสรรคอะไรบ้างและเพื่อที่จะได้นำข้อเสนอแนะที่เหมาะสมในการดำเนินงานเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ชุมชนสังคมและประชาชนต่อไป

๒. วัตถุประสงค์การวิจัย

- ๑.๒.๑ เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนของพระสงฆ์อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ตามความคิดเห็นของประชาชน
- ๑.๒.๒ เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมในการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนของพระสงฆ์อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
- ๑.๒.๓ เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคและแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนของพระสงฆ์อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์

๓ ขอบเขตการวิจัย

งานวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมในการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนของพระสงฆ์อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตเนื้อหาโดยบูรณาการจากแนวคิด/ทฤษฎี ซึ่งแบ่งออกเป็น ๔ ด้าน ได้แก่ ๑. ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาของแต่ละท้องถิ่น ๒. ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม ๓. ด้านการมีส่วนร่วมในการลงทุนและการปฏิบัติงาน และ ๔. ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลงาน คือ ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ การมีส่วนร่วมในการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนของพระสงฆ์อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ โดยผู้วิจัย แบ่งออกเป็น ๔ ด้าน ได้แก่ ๑. ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาของแต่ละท้องถิ่น ๒. ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม ๓. ด้านการมีส่วนร่วมในการลงทุนและการปฏิบัติงาน และ ๔. ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลงาน

ประชากร (Population) ได้แก่ ประชาชน ในพื้นที่อำเภอโกรกพระ ซึ่งมีจำนวน ๓๖,๓๔๒ คน ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview) ผู้ให้

ข้อมูลสำคัญจำนวน ๗ ท่าน พื้นที่ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ ดำเนินการวิจัยตั้งแต่เดือน พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๕๗ ถึงเดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๕๘ รวมเป็นระยะเวลา ๑๐ เดือน

๔. วิธีดำเนินการวิจัย

ดำเนินการวิจัยโดยเป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Method Research) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ประชาชน ในพื้นที่รับผิดชอบของ อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน ๓๕๕ คน จากประชาชนทั้งหมดจำนวน ๓๑,๘๙๐ คน โดยใช้สูตรทาร์ยามาเน่ (Taro Yamane) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม โดยมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ ๐.๙๒๔ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ ข้อมูล คือ ค่าความถี่ (Frequencies) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และทดสอบสมมติฐานโดยการทดสอบค่า (t-test) และการทดสอบค่าเอฟ (F-test) ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) และทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference: LSD.) คำถามปลายเปิด เป็นความเรียงประกอบตาราง โดยการแจกแจงความถี่ของผู้ตอบ และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จำนวน ๗ ท่าน โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบท

๕. สรุปองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

ผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นเพศหญิง มีจำนวน ๑๙๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๔ มีอายุระหว่าง ๑๘ – ๒๕ ปี จำนวน ๑๓๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๗.๐ มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน ๑๗๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๓.๓ มีอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน ๑๒๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๔ มีรายได้ต่อเดือนอยู่ระหว่าง ๑๐,๐๐๑ – ๑๕,๐๐๐ บาท จำนวน ๑๕๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๐.๐

จากการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนของพระสงฆ์อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ ผู้วิจัยสามารถสรุปแผนภาพองค์ความรู้ได้ดังนี้

ความคิดเห็นของประชาชน ที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนของพระสงฆ์อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ๓.๖๗ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสรุปได้ดังนี้

๑) ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาของแต่ละท้องถิ่น

ประชาชน ที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนของพระสงฆ์อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ๗.๒

๒) ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม ประชาชน ที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนของพระสงฆ์อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ๓.๖๙

๓) ด้านการมีส่วนร่วมในการลงทุนและการปฏิบัติงาน ประชาชน ที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนของพระสงฆ์อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ๓.๖๘

๔) ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลงาน ประชาชน ที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนของพระสงฆ์อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ๓.๕๙

ผลการทดสอบสมมติฐาน

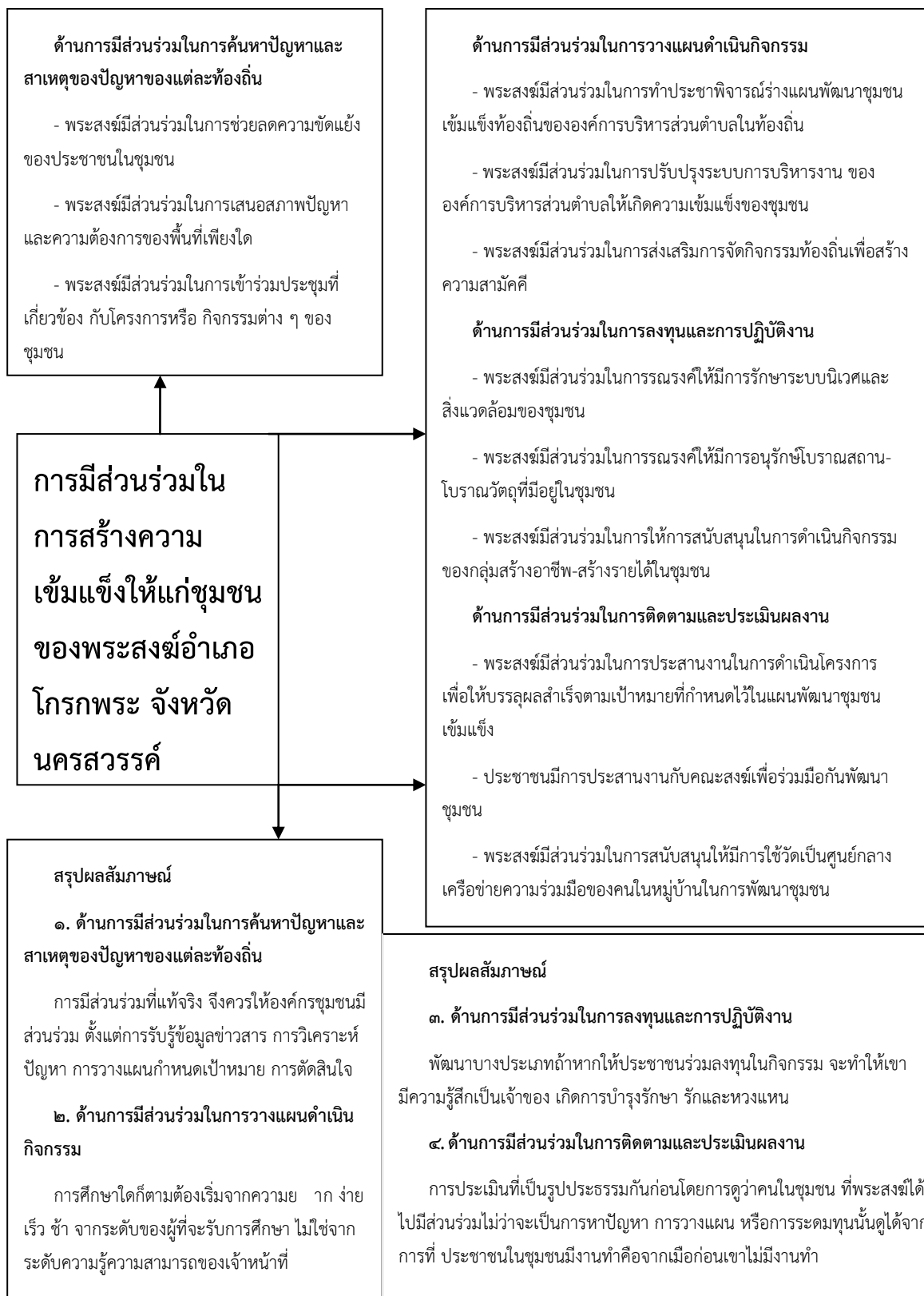
สมมติฐานที่ ๑ เพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนของพระสงฆ์อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ ๒ อายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนของพระสงฆ์อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ ๓ การศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนของพระสงฆ์อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ ๔ อาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนของพระสงฆ์อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ ๕ รายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนของพระสงฆ์อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

แผนภาพที่ สรุปองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

จากแผนภาพ ผู้วิจัยได้รับองค์ความรู้จากการศึกษาในครั้งนี้ ซึ่งจะนำไปสู่การส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนของ พระสงฆ์อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ ให้ดียิ่งขึ้น สรุปได้ดังนี้

๑. การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาของแต่ละท้องถิ่น คือ หลัก

สำคัญของการมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนา คือ การมีความเสมอภาคเท่าเทียมกัน การเปิดโอกาสให้มีความเป็นอิสระไม่ครอบงำ การมีส่วนร่วมของทุกกลุ่มที่เกี่ยวข้องรวมถึงมีส่วนร่วมในทุกกระบวนการอย่างแท้จริง ถ้าหากชาวชนบทยังไม่สามารถทราบถึงปัญหาและเข้าใจถึงสาเหตุของปัญหา ในท้องถิ่นของตนเป็นอย่างดีแล้ว การดำเนินงานต่างๆ เพื่อแก้ปัญหาของท้องถิ่นย่อมไร้ประโยชน์ เพราะชาวชนบทจะไม่เข้าใจและมองไม่เห็นถึงความสำคัญของการ ดำเนินงานเหล่านั้น

๒. การมีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงาน คือ เพราะการวางแผนดำเนินงาน เป็นขั้นตอนที่จะช่วยให้ชาวชนบทรู้จักวิธีการคิด การตัดสินใจอย่างมีเหตุผล รู้จักการ นำเอาปัจจัยข่าวสาร ข้อมูลต่างๆ มาใช้ในการวางแผนโดยประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนด นโยบายและวัตถุประสงค์ของโครงการ กำหนดวิธีการและแนวทางการดำเนินงาน ตลอดจนกำหนดทรัพยากรและแหล่งทรัพยากรที่ใช้เป็นขั้นตอนที่ประชาชนมีส่วนร่วม ในการสร้างประโยชน์โดยการสนับสนุนทรัพยากร วัสดุอุปกรณ์และแรงงาน หรือเข้าร่วม บริหารงาน ประสานงานและดำเนินการขอความช่วยเหลือจากภายนอก

๓. ด้านการมีส่วนร่วมในการลงทุนและการปฏิบัติงาน คือ แม้ชาวชนบทส่วนใหญ่จะมีฐานะยากจน แต่ก็มีแรงงานของตนเองที่สามารถใช้เข้าร่วมได้ การร่วมลงทุนและปฏิบัติงาน จะทำให้ชาวชนบทสามารถคิดต้นทุนดำเนินงานได้ด้วยตนเอง ทำให้ได้เรียนรู้การดำเนิน กิจกรรมอย่างใกล้ชิด

๔. ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลงาน คือ ถ้าหากการติดตามงานและประเมินผลงานขาดการมีส่วนร่วมแล้วชาวชนบทย่อมจะไม่ทราบด้วยตนเองว่างานที่ทำ ไปนั้นได้รับผลดี ได้รับประโยชน์หรือไม่อย่างไร การดำเนินกิจกรรมอย่างเดียวกันใน โอกาสต่อไป จึงอาจจะประสบความยากลำบาก

๖. อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาค้นคว้าข้อมูล การวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมในการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนของพระสงฆ์อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ มีประเด็นการอภิปรายผล ดังนี้

ความคิดเห็นของประชาชนต่อ การมีส่วนร่วมในการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนของพระสงฆ์อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์โดยภาพรวม

จากผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่าประชาชนต่ออาารมีส่วนร่วมในการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนของพระสงฆ์อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ โดยรวมอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน

พบว่า ประชาชนต่อมามีส่วนร่วมในการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนของพระสงฆ์อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ อยู่ในระดับมากทุกด้าน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ทินกร หอมกุล** ได้ทำการวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต ๒ พบว่า ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยมีส่วนร่วมด้านการวางแผน ด้านการจัดสรรทรัพยากร ด้านการประสานงาน ด้านการประเมินผล และด้านการดำเนินการตามแผน จากมากไปหาน้อยตามลำดับ แนวทางการสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาตามข้อเสนอแนะของชุมชน ได้แก่ การสร้างความโปร่งใสในการดำเนินการทางการเงิน การสร้างความเข้าใจในการมีส่วนร่วมของชุมชน และการให้ข้อมูลกับชุมชนอย่างสม่ำเสมอ

ความคิดเห็นของประชาชนต่อ การมีส่วนร่วมในการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนของพระสงฆ์อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์โดยภาพรวมจำแนกเป็นรายด้าน

๑) ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาของแต่ละท้องถิ่น

ผลการวิจัย พบว่า ประชาชนต่อมามีส่วนร่วมในการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนของพระสงฆ์อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ ในภาพรวมในด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาของแต่ละท้องถิ่นอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าประชาชนมีความคิดเห็นต่อมามีส่วนร่วมในการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนของพระสงฆ์อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาของแต่ละท้องถิ่น ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.71$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การมีส่วนร่วมในการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนของพระสงฆ์อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาของแต่ละท้องถิ่น อยู่ในระดับมากที่สุด และในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ฉวีวรรณ สุวรรณภาและคณะ** ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนและพระสงฆ์ในการส่งเสริมการเรียนรู้ของพระนิสิตในจังหวัดแพร่ ” ผลการวิจัยพบว่า ๑. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการเรียนรู้ของพระนิสิตในจังหวัดแพร่ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางมีความภาคภูมิใจที่นิสิตที่อยู่ในความปกครองได้รับการส่งเสริมการเรียนรู้ในระดับมาก ๒. การมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการส่งเสริมการเรียนรู้ของพระนิสิตในจังหวัดแพร่ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ความสุขใจที่นิสิตที่อยู่ในความปกครองได้รับการส่งเสริมการเรียนรู้และติดตามประเมินผลการเรียนรู้ของนิสิตที่อยู่ในวัดของท่าน อยู่ในระดับมาก ๓. การรับรู้การมีส่วนร่วมของประชาชนและพระสงฆ์ในการส่งเสริมการเรียนรู้ของพระนิสิตในจังหวัดแพร่ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ระดับการรับรู้การมีส่วนร่วมของประชาชนและพระสงฆ์ในการส่งเสริมการเรียนรู้ของพระนิสิตอยู่ในระดับมาก

๒) ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม ผลการวิจัย พบว่า ความคิดเห็นของการมีส่วนร่วมในการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนของพระสงฆ์อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์

ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = ๓.๖๙) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การมีส่วนร่วมในการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนของพระสงฆ์อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรมอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาในระดับมาก และในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ปราณี เกื้อทอง** ได้ศึกษาบทบาทของพระสงฆ์ในงานพัฒนาชุมชน : ศึกษากรณีวัดในอำเภopakเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการให้คำแนะนำและจัดอบรมเพื่อสนับสนุนงานด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม พระสงฆ์ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าเป็นพระสงฆ์มีบทบาทในด้านนี้อยู่ในระดับปานกลางส่วนบทบาทของพระสงฆ์ในการเป็นผู้นำในการปฏิบัติงานด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมพระสงฆ์ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าเป็นพระสงฆ์มีบทบาทในด้านนี้อยู่ระดับปานกลาง ความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการให้คำแนะนำและจัดอบรมเพื่อสนับสนุนงานด้านการฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรม พระสงฆ์ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าเป็นพระสงฆ์มีบทบาทในด้านนี้อยู่ในระดับมาก ส่วนบทบาทของพระสงฆ์ในการเป็นผู้นำในการปฏิบัติงานด้านการฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรม พระสงฆ์ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าเป็นพระสงฆ์มีบทบาทในด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง

๓) ด้านการมีส่วนร่วมในการลงทุนและการปฏิบัติงาน ผลการวิจัย พบว่า ความคิดเห็นของประชาชน ที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนของพระสงฆ์อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ ด้านการมีส่วนร่วมในการลงทุนและการปฏิบัติงานในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = ๓.๖๘) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่ ๘. พระสงฆ์มีส่วนร่วมในการรณรงค์ให้มีการรักษาระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อมของชุมชน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = ๔.๔๕) ๙. พระสงฆ์มีส่วนร่วมในการรณรงค์ให้มีการอนุรักษ์โบราณสถาน-โบราณวัตถุที่มีอยู่ในชุมชน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = ๔.๒๗) ข้อที่เหลืออยู่ในระดับมาก และปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระครูปลัดเพลิน วชิโร** ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชนศึกษาเฉพาะกรณีหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดสมุทรปราการ” จากผลการวิจัย พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นพระสงฆ์ อายุระหว่าง ๒๐-๓๐ ปี ไม่มีพรรษา(สามเณร)มีวุฒิการศึกษาทางธรรมระดับนักธรรมชั้นตรี ไม่มีวุฒิเปรียญธรรม และมีวุฒิการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรีการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชนของหน่วยอบรมประจำตำบล ในจังหวัดสมุทรปราการ ประกอบด้วย ด้านศีลธรรมและวัฒนธรรม ด้านสุขภาพอนามัยด้านสัมมาชีพ ด้านสันติสุข ด้านการศึกษาสงเคราะห์ ด้านการสาธารณสุขสงเคราะห์ ด้านกตัญญูกตเวทิตาธรรม และด้านสามัคคี

๔) ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลงาน ผลการวิจัย พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนของพระสงฆ์อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลงาน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

($\bar{X}$ = ๓.๕๙) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ ๑ – ๕ อยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่ ๖ – ๑๐ อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **นิภาพรรณ พิพัฒน์** ได้วิจัยเรื่อง “แนวทางการส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน กับการพัฒนาวัฒนธรรมการเมือง.กรณีศึกษา:แขวงเม้งราย จังหวัดเชียงใหม่” พบว่า แนวทางการแก้ไขการมีส่วนร่วมทางการเมือง ควรสร้างความรู้ ความเข้าใจในการดำรงชีวิตในชุมชน ให้กับชุมชนให้มาก ควรจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมมากขึ้น หน่วยงานของรัฐต้องเร่งดำเนินการในการเข้าไปช่วยเหลือชุมชนมากขึ้นกว่าเดิม ทั้งการให้คำแนะนำ ปรึกษาทุก ๆ ด้าน ให้ชุมชนเข้าใจจากการศึกษา พบว่าความเข้มแข็ง ของชุมชนเกิดขึ้นจากการที่ชุมชนมีการเข้าใจรักสามัคคีกัน โดยรวมกลุ่มกันเป็นองค์กรชุมชนมีส่วนร่วมจากสมาชิกในชุมชน ซึ่งสมาชิกในชุมชนจะมีการเรียนรู้ภายใต้กฎ จารีต ประเพณีวัฒนธรรม ความเชื่อที่ก่อตัวตามพื้นฐานธรรมชาติ เมื่อเกิดปัญหาที่จะรวมกลุ่มกันเพื่อแก้ปัญหาเกิดเป็นองค์กรขึ้นในชุมชน สิ่งที่จะส่งผลให้องค์กรในชุมชนเข้มแข็งคือ การมีส่วนร่วมในชุมชน อีกทั้งการมีผู้นำที่ดี การมีความสัมพันธ์ในระบบเครือญาติจารีตประเพณี ทูนทางสังคม ทูนทางวัฒนธรรม ทูนทางทรัพยากรธรรมชาติ ทูนทางเครือข่ายในชุมชนและแนวนโยบายของรัฐบาล ภาคเอกชนซึ่งทุกองค์ประกอบจะส่งผลต่อความเข้มแข็งของชุมชนอย่างยั่งยืน

อภิปรายผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนของพระสงฆ์อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ โดยจำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล

สมมติฐานที่ ๑ ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนของพระสงฆ์อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนของพระสงฆ์อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ ทุกด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระธีระพงศ์ สุมะโร (แช่เล่า)** [†] ได้วิจัยเรื่อง “การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอเวียงป่าเป้าจังหวัดเชียงราย” ผลการศึกษาวิจัยพบว่าบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอเวียงป่าเป้ามองมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลโดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่าบุคลากรมีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการอยู่ในระดับมากทุกด้านการเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอเวียงป่าเป้าจังหวัด

[†] พระธีระพงศ์ สุมะโร (แช่เล่า), “การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอเวียงป่าเป้าจังหวัดเชียงราย”, *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔).

เชิงรายพบว่าบุคลากรที่มีเพศ,อายุ,ระดับการศึกษา,ตำแหน่งหน้าที่และเขตพื้นที่โดยรวมไม่แตกต่างกันจึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ ๒ ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนของพระสงฆ์อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัยเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนของพระสงฆ์อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ ทุกด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระมหาประสิทธิ์ สระทอง** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาทการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนของพระสงฆ์ในอำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา” ผลการวิจัยพบว่า บทบาทการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนของพระสงฆ์ในอำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา เมื่อจำแนกตามพรรษาและระยะเวลาในการปฏิบัติงานทั้งในและนอกชุมชนต่างกัน มีบทบาทการพัฒนาคุณภาพ ชีวิตประชาชนของพระสงฆ์แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ส่วน ระดับการศึกษาแผนกธรรม ระดับการศึกษาแผนกบาลี และระดับการศึกษาแผนกสามัญต่างกัน มีบทบาทการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนของพระสงฆ์ไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ ๓ ประชาชนที่มีการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนของพระสงฆ์อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนของพระสงฆ์อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ ทุกด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ**สมพร ปากกะพอก** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาทของพระสังฆาธิการในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในโรงเรียนเขตอำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรีเขต ๑” จากผลการวิจัยพบว่า บทบาทของพระสงฆ์ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในโรงเรียน พระสังฆาธิการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ค่าเฉลี่ยด้านการประพฤติ ปฏิบัติตนของพระสังฆาธิการมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าด้านการอบรมสั่งสอนพระพุทธศาสนา

สมมติฐานที่ ๔ ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นต่อการ ส่วนร่วมในการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนของพระสงฆ์อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัยเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนของพระสงฆ์อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์แตกต่างกันในด้านด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาของแต่ละท้องถิ่นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑ ส่วน ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม ด้านการมีส่วนร่วมในการลงทุนและ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลงาน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **นิภาพรรณ พิพัฒน์**

ได้วิจัยเรื่อง “แนวทางการส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน กับการพัฒนาวัฒนธรรมการเมือง. กรณีศึกษา:แขวงเมืองราย จังหวัดเชียงใหม่” พบว่า แนวทางการแก้ไขการมีส่วนร่วมทางการเมือง ควรสร้างความรู้ ความเข้าใจในการดำรงชีวิตในชุมชน ให้กับชุมชนให้มาก ควรจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมมากขึ้น หน่วยงานของรัฐต้องเร่งดำเนินการในการเข้าไปช่วยเหลือชุมชนมากขึ้นกว่าเดิม ทั้งการให้คำแนะนำ ปรึกษาทุก ๆ ด้าน ให้ชุมชนเข้าใจจากการศึกษา พบว่าความเข้มแข็ง ของชุมชนเกิดขึ้นจากการที่ชุมชนมีการเข้าใจรักสามัคคีกันโดยรวมกลุ่มกันเป็นองค์กรชุมชนมีส่วนร่วมจากสมาชิกในชุมชน ซึ่งสมาชิกในชุมชนจะมีการเรียนรู้ภายใต้กฎ จารีต ประเพณีวัฒนธรรม ความเชื่อที่ก่อตัวตามพื้นฐานธรรมชาติ เมื่อเกิดปัญหาก็จะรวมกลุ่มกันเพื่อแก้ปัญหาเกิดเป็นองค์กรขึ้นในชุมชน สิ่งซึ่งส่งผลให้องค์กรในชุมชนเข้มแข็งคือ การมีส่วนร่วมในชุมชน อีกทั้งการมีผู้นำที่ดี การมีความสัมพันธ์ในระบบเครือข่ายจารีตประเพณี ทูตทางสังคม ทูตทางวัฒนธรรม ทูตทางทรัพยากรธรรมชาติ ทูตทางเครือข่ายในชุมชนและแนวนโยบายของรัฐบาล ภาคเอกชนซึ่งทุกองค์ประกอบจะส่งผลต่อความเข้มแข็งของชุมชนอย่างยั่งยืน

สมมติฐานที่ ๕ พบว่าประชาชนที่มีรายได้ต่อเนื่อง ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการ ส่วนร่วมในการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนของพระสงฆ์อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ แตกต่างกันโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนของพระสงฆ์อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ แตกต่างกันในด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาของแต่ละท้องถิ่นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ส่วน ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม ด้านการมีส่วนร่วมในการลงทุนและ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลงาน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **บรรยวีสต์ ฝางคำ และนฤมล ดวงแสง** ได้วิจัยเรื่อง “การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่สถาบันครอบครัวและชุมชนตามนโยบายการป้องกันปัญหาสารเสพติดของจังหวัดอุบลราชธานี” ผลการวิจัยพบว่า เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันปัญหาสารเสพติดของจังหวัดอุบลราชธานีมีการนำหลักพุทธธรรม ไปประยุกต์ใช้ โดยเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ ๙๑ ผู้นำชุมชนระดับอำเภอมีการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่สถาบันครอบครัวและ ชุมชนตามนโยบายการป้องกันปัญหาสารเสพติดของจังหวัดอุบลราชธานี โดยเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ ๘๙.๘ ผู้นำชุมชนระดับตำบลมีการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่สถาบันครอบครัวและ ชุมชน โดยเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ ๘๗.๗๙ ผู้นำครอบครัวระดับอำเภอ มีการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่สถาบันครอบครัวและชุมชนตามนโยบายการป้องกันปัญหาสารเสพติดเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ ๘๖.๘๕

๗. ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “ การมีส่วนร่วมในการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนของพระสงฆ์ อำเภอกอพระ จังหวัดนครสวรรค์ ” ผู้วิจัยขอเสนอประเด็นที่ควรกำหนดเป็นนโยบายเพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้นำไปใช้ดังต่อไปนี้

- ๑) ควรจัดให้มีการอบรมคุณธรรมจริยธรรมและส่งเสริมค่านิยมและทัศนคติที่ดีในการปฏิบัติงาน เพื่อให้ประชาชนในชุมชนนั้นๆ เกิดความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีความเสียสละ และช่วยเหลือซึ่งกันและกันและอยู่ด้วยกันอย่างมีปัญหาน้อยที่สุด
- ๒) ควรมีการส่งเสริมให้ผู้บริหารและ ประชาชน ในชุมชนนั้นๆ ได้มีการประชุมกัน และควรแก้ปัญหาาระบบการวางแผนที่ไม่มีประสิทธิภาพ
- ๓) ควรมีการจัดโครงการให้ประชาชนในชุมชนได้ไปปฏิบัติงาน โดยการทำสินค้าออกมาจำหน่าย และจัดตลาดเพื่อลองรับสินค้า และกระจายออกสู่ท้องตลาด
- ๔) ควรมีการศึกษาหรือลงไปประเมินแบบจริงจังไม่ว่าจะด้วยการสังเกตหรือการสอบถาม

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

- ๑) ควรมีการสร้างความรู้เข้าใจอันดีในองค์กรและบุคลากรควรร่วมมือกันในการปฏิบัติงานจะมีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบอย่างชัดเจน
- ๒) ควรมีการวางแผนและดำเนินกิจกรรมโดยการใช้เวลาในการดำเนินกิจกรรมที่เป็นไปตามแผนงานนั้นๆ ให้น้อยที่สุด
- ๓) ควรมีโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้ประชาชนได้มีการทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกันเพื่อให้ประชาชนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกัน
- ๔) ประชาชนควรมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลงาน เพื่อที่จะสามารถบอกได้ว่างานที่ทำไปนั้นได้รับผลดี ได้รับประโยชน์หรือไม่อย่างไร

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “ การมีส่วนร่วมในการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนของพระสงฆ์ อำเภอกอพระ จังหวัดนครสวรรค์ ” ผู้วิจัยขอเสนอให้ผู้สนใจ ได้นำไปศึกษาวิจัยครั้งต่อไปในประเด็นดังต่อไปนี้

- ๑) ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนเป็นต้น
- ๒) ควรมีการวิจัยทักษะการมีส่วนร่วมในการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนของพระสงฆ์

๓) ควรมีการสร้างเครื่องวิจัยเพื่อเติมนอกจากแบบสอบถามและการสัมภาษณ์เชิงลึก เช่น การสังเกตพฤติกรรม และการสนทนากลุ่มเพื่อให้ได้ข้อมูลตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

๔) ควรมีประสิทธิภาพของพระสงฆ์ที่ใช้หลักธรรมมาช่วยในการพัฒนาประชาชนในชุมชน

๕) ศึกษาถึงประชาชนในชุมชนกับหลักธรรมทางพุทธศาสนาที่นำมาใช้พัฒนาในการดำเนินชีวิตในชุมชนและสังคมในแต่ละด้าน

บรรณานุกรม

๑) ภาษาไทย

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย .พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๙.

กฎหมายธรรมนูญ .ฉบับที่ ๒๔ พ.ศ. ๒๕๔๑ .ว่าด้วยเรื่อง การแต่งตั้งถอดถอนพระสังฆาธิการ ,
หมวด ๒ ข้อ ๖.

กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ .คู่มือพระสังฆาธิการว่าด้วยเรื่องการคณะสงฆ์และพระ
ศาสนา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์กรมการศาสนา, ๒๕๔๐.

.....คู่มือพัฒนาวัดอุทยานการศึกษาในวัด ลานวัด ลานใจ ลานกีฬา . กรุงเทพมหานคร :
โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๔๑.

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย .สามแยกชาวบ้าน . กรุงเทพมหานคร :
สำนักพิมพ์สำนักพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น, ๒๕๕๐.

กระทรวงศึกษาธิการ .คู่มือการดำเนินงานปฏิรูปการศึกษาเพื่อ อนาคตระยะใหม่.แปลจาก Structuring
Public Education for the new Century.โดย ปราโมทย์ พิณพิมาย และวันทนี ไทย
เที่ยง. กรุงเทพมหานคร: ที. พี.พรินท์, ๒๕๔๒.

วิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์/รายงานการวิจัย

กัลยาสุตา บัวแก้ว. “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นศึกษาเฉพาะ
กรณี : องค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอบางบาล จังหวัดร้อยเอ็ด”. การค้นคว้า
แบบอิสระปริญญาศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราช
วิทยาลัย, ๒๕๕๐.

คุณ โทชน์ และเทพพร มังธานี . “รูปแบบการจัดการศึกษาและเผยแผ่ศาสนาธรรมของวัดใน
พระพุทธศาสนา : กรณีศึกษา วัดมหาพุทธาราม อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ”. รายงานการ
วิจัย. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการการศึกษา, ๒๕๔๖.

จันทร์สม โภคสวัสดิ์. “ปัจจัยที่ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบล:ศึกษาเฉพาะกรณีตำบล
 ลุมพุก อำเภอคำเขื่อนแก้ว จังหวัดยโสธร”.**การค้นคว้าแบบอิสระปริญญาศาสนศาสตรมหา
 บัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๔๙.

ฉวีวรรณ สุวรรณภา และคณะ. “การมีส่วนร่วมของประชาชนและพระสังฆาธิการในการส่งเสริมการ
 เรียนรู้ของพระนิสิตในจังหวัดแพร่ ”,**วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต** . บัณฑิต
 วิทยาลัย :มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓.

ฉันทนา กล่อมจิต . “รูปแบบการจัดการศึกษาและเผยแผ่ศาสนาธรรมของวัดในพระพุทธศาสนา:
 กรณีศึกษา วัดป่าบ้านค้อ อำเภอเมืองฝาง จังหวัดอุดรธานี ”.**รายงานการวิจัย** .
 กรุงเทพมหานคร:สำนักงานเลขาธิการการศึกษา, ๒๕๔๖.

ช่อนกลิ่น วิชาญนต์ . “ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นศึกษา
 เฉพาะกรณี :เทศบาลตำบลวังดิน อำเภอสี จังหวัดลำพูน”.**การค้นคว้าแบบอิสระปริญญาศา
 ศนศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย :มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๕๐.

๒) ภาษาอังกฤษ

Cohen. J and N.T. Uphoff. Participation,s Place in Rural Development : SeekingClarify
 Through Specificity. world Development 8,1980.

Robson, William A. **State and Local Government in the United States**. (New
 York : McGraw-Hill,1953).

ThanawitButr-Udom, **The Quality of Life of Thai Labour in Singapore**. Doctoral
 dissertation.National Institute of Development Administration, 2007.

Walton, R.E. **Improving the Quality of work life**. Harvard Business, 1974.

Walton, Richard E..**Improving the Quality of Work Life**. Harvard Business Review,
 1974.

Werther, William B. and Davis.Keith.**Personnel Management and Human
 Resources**. .Tokyo : McGraw-Hill, 1982